

UČITELJSKI LIST

GLASILO „ZVEZE SLOVANSKIH UČITELJSKIH DRUŠTEV V TRSTU“.

zhaja 1., 10. in 20. vsakega meseca. — Slovenski rokopisi naj se pošiljajo na uredništvo v Sežani na Krasu, hrvatski na naslov: Vinko Šepić, nadučitelj u Buzetu. — Izdaja „Zveza slovanskih učiteljskih društev v Trstu“, za uredništvo odgovoren Silvester Pertot. — List je za člane izdajateljice brezplačen, naročnina za nečlane L. 24.— Upravništvo v Trstu, ulica Molin grande 16, I. n. — Tekoči poštni račun. — Tiska Tiskarna Edinost v Trstu.

Štev. 12

V Trstu, dne 20. aprila 1922.

Leto III.

„GNILO JE V DRŽAVI DANSKI“!

Ta Hamletov izrek velja za naše šolsko-politične razmere v polni meri, potrdil ga je s svojim žalostno-znamenitim odlokom «Vsem šolskim vodstvom ter v vednost vsem županstvom in okrajnemu zdravniku» gospod Cavalli sam, civilni komisar postojnskega okraja.

Odkrito povedano, mi tega fermana nismo potrebovali, znano nam je bilo že davno, da v divjih razmerah ne more biti pravega reda. Odkar obstoji pod novim režimom naša strokovna organizacija, odtlej že smo kazali napake, smo bicali grehe, smo se upirali zakonolamstvu in krivicam, ki so se kot neprekinjena vruga vlekle skozi vso nesposobno, absolutistično upravo našega nesrečnega šolstva. Toda povsod in vselej smo govorili glušcem, ki niso hoteli čuti, ker so vedeli samo eno, da vpije iz nas le nespravljivo, prikrito sovraštvo do oseb in režima, do države, ki ga ta gnili režim predstavlja, ne pa ljubezen do šolstva, skrb za naše stanovske koristi.

Ta upravna modrost poraja danes sadove. Take sadove, da morajo upravni organi klicati policijske pomoči — proti učiteljstvu! Kakor je Cavallijev ukaz v mnogih slučajih krivičen in ga ne bo nikdar vzela v znanje večina učiteljstva, nas pušča popolnoma hladne. Kar je nesposobni režim, ki je iz vseh določb o šolski samoupravi naredil kratkotalno skladišče papirja zato, da uvede birokratični autokratizem tam, kjer so prej govorili oni, katerih civilizatorna, kulturna in gmotna last je v resnici ljudska šola; kar je nemoderni, Metternichovski režim sejati in še seje v naših krajih, to žanje že danes in bo žel bolj in bolj v prihodnje. Danes kliče gospod komisar županstva na pomoč proti učiteljstvu in se niti ne zaveda, da mora klicati tistega, ki mu režim še včeraj ni dovolil svobodne besedice! Saj tudi danes še ni mnogo boljše, občinska samouprava je birokratizmu še vedno strupen trn v peti, toda apel na samoupravni organ je vendar dokaz nemoči, dokaz, da brez sodelovanja ljudstva tudi v državni upravi ne gre več dalje, saj je absolutizem padel v vsej civilizirani Evropi že v preteklem stoletju. Kaj bodo razna županstva ukrepala proti učiteljstvu na tak poziv, nas v tem trenutku ne zanima. Vemo sicer dobro, da razna županstva niso učiteljstvu in šoli mnogokrat in

mnogokje bogve kako od sile naklonjena, moramo pa poudariti, da je vmešavanje županstev v šolske zadeve ravno tako nezakonito in torej samolastno, kakor je nezdravo in škodljivo, ker odpira na stečaj vrata ovaduštvu in osebnemu sovraštvu, takim vplivom torej, ki bi jih morala vsaka količkej poštena, nepolicijska duša a priori odklanjati, ako ji je le nekoliko do vzdržnih razmer v javnem življenju. V imenu javnega poštenja prosimo že danes politične stranke v deželi, naj politike lettres de cachet nikdar ne podpirajo, temveč pozovejo svoje pripadnike, naj se je ne poslužujejo, če se tudi hoče uvesti na kamoristični način. Zakaj kakor je danes zastopnik režima, ki posebno v postojnskem okraju neče slišati o uvedbi okrajnega šolskega sveta, pozval na ovaduštvo učiteljev zaradi — bolezni, bo jutri klical na pomoč radi drugih stvari, ki bodo vsaj manj nedolžne, kakor je današnja pretveza. To bo namreč primoran storiti, ker je režim tisti, ki je ustvaril gnile razmere in ki izziva še vse drugačno reakcijo med nami kakor je zanemarjanje dolžnosti v obliki nezadostne ali lažnive bolezni. Povedati pa moramo, da je odlok, ki ga prinašamo na drugem mestu, obtožnica tistega, ki ga je izdal, dasi se učiteljstvu očitajo grehi in povedati moramo na ves glas, da je moralni krivec razmer, za katere se hoče nam naprtiti odgovornost, predvsem oblast sama, sistem, ki se požvižga na autoriteto ljudstva, brez katere tudi državne autoritete biti ne more. Bodite gotovi, gospoda, da šolskega vprašanja s policijskimi sredstvi ne boste rešili! Vselej in povsod so policijska sredstva dokazovala nesposobnost vladajočih in odkrivala gnilobo, vselej in povsod je policijski sistem razmere le poslabšal in nikdar izboljšal, vselej in povsod je policijski režim od zgoraj dol širil demoralizacijo toliko časa, dokler ni naposled izzval moralnega odpora, javne obsodbe in končnega zrušenja nesrečnih metod.

Vidimo v našem šolstvu marsikaj, česar uprava ne vidi in ne razume, ker topogledno strmi v pojave, obsojena vsled lastne zakrknjenosti v slepoto in omejenost in nerazsodnost. Posebno v zadevi nameščanja učiteljstva se godijo stvari, ki jih nismo bili vajeni nikdar prej in ki bi jih tudi III. oddelek gener. civ. komisarjata ne mogel odobravati, če bi jih poznal. Vzlic vsem odredbam ni rednih razpisov učiteljskih mest, ni zdravega presojanja zmožnosti prosilcev, ni

varstva pridobljenih pravic učiteljstva, ni smisla za koristi stanu, za njegove najnujnejše, najsvetejše zahteve, ni najelementarnejšega čuta za človečanstvo njih, ki so vendar tudi ljudje, čeprav učitelji. Po okrajnih civilnih komisarijatih se je ugnezdil protekcionizem, favoritizem in še hujše, o učiteljih, ki vršijo svojo dolžnost vestno in pošteno, se odloča na nepošten, sramoten način in odločajo osebe, ki bi morale biti daleč od šole in učiteljstva. Vse, kar je gnilega spravil čas na površje in do poskusne, prehodne veljave, vse lahko razpolaga s stanom, kakor s tržnim blagom, ne da bi bila kje zavora, ne da bi se dobili le še eni zdravi možgani, ki bi vsaj slutili, da je to v največjo škodo upravi sami in državi, v katere imenu se širi zlo. Kam bomo prišli na ta način, ni mogoče povedati. Gotovo je, da je zdravljenje po načinu navedenega odloka, ki apelira na marljivost, vestnost

in kaj še vse «v izpolnjevanju plemenite naloge» učiteljstva ravno tako smešno kakor brezuspešno že zato, ker se zahteva od nas nraavnih čednosti, ko pa sistem sam gazi brez vesti in poštenja vse, kar bi bilo le količkaj nraavno v upravi. Tak sistem je izgubil moralno upravičenost učiteljstvu še kaj očitati in njegovi opomini in pozivi morajo padati kot mrtve besede v praznino.

En sam izhod je iz močvirja. Dokler se ljudstvo, čegar last je ljudska šola, ne pritegne k odločanju v vseh šolskih vprašanjih, dokler bo počenjal svoje nedostojno delo cvetoči osebni režim z vsemi gnojnimi uljesi, ki bohotijo na njem, dokler ne pričnejo rednega, svobodnega dela okrajni šolski sveti, dotlej ne bo reda vzlic vsem Cavallijevim odlokom, dotlej bo trpela šola, učitelj, ljudstvo in država.

ČUJTE, ČUJTE! CELIBAT ZA UČITEJICE!

V deželni zbornici so nas torej obsodili k celibatu. Seveda, revica učiteljica se ne sme zavedati, da je tudi ženska, ona naj bo «neutrum» in konec! V šolo in domov, korekture in priprave za prihodnji dan, to je njen delokrog, s pedagoškimi knjigami pa naj si preganja dolg čas... Ko pa jo izmozga poklic do kosti, tedaj se ji bo v zahvalo za njeno poštenost in vestnost rogal ves svet — ne izvzajem našega zastopnika v dež. zboru — češ, da je to histerična stara devica, ki ne ve ničesar o življenju.

V vseh modernih državah, Jugoslaviji, Nem. Avstriji in tudi v starih provincah Italije ne obstoja celibat za učiteljice, le avtonomna Jul. Krajina hoče biti v tem oziru «unicum». Zdaj, ko so nas oropali državljanskih pravic, nam hočete vzeti še človeške. Pa ne bo šlo! Kaj mislite, da smo nerazsodni otroci, ki jim morete s stroгим pogledom zamašiti usta?! Kateri razlogi pa govore tako neizprosno za celibat učiteljic? Razlog je samo eden, ki ga je treba na vsak način upoštevati, rečem samo upoštevati, a nikakor ni tak, da bi se morala vsled njega učiteljica odpraviti iz službe — to je namreč materinstvo. Resnica je, da pred rojstvom otrokovim in še nekaj časa potem učiteljica ne more v šolo. Dobro, pa naj zakon določi, da mora sama plačati v tem času supletinjo. Tako ne bo oškodovana država ali dežela in tudi učiteljici-materi ne bo mogel nihče očitati, da je plačana zastonj. Če bi bilo to postopanje kulturno od strani oblasti, je seveda drugo vprašanje — a pustimo to, ker tu gre za službo in denar... Omenim le, da bi morala človeška družba ženo, ki je izpolnila svojo najsvetejšo dolžnost s tem, da je postala mati, drugače soditi — in jo pri vseh drugih stanovih tudi drugače ceniti in

uvažuje, le pri omoženi učiteljici je to nadležna, da, zoprna zadeva.

Razširjeni so tudi pomisleki ozir, predsodki, da omožena učiteljica ne more vršiti svojih stanovskih dolžnosti tako natančno kot neomožena, ovira jo gospodinjstvo, materinstvo. Pametna ženska si bo že znala pomagati, da ne bosta trpela ne dom ne šola. V slučaju pa, da bi res omožena učiteljica zanemarjala šolo, saj so tu nadzorniki, ki lahko uredijo zadevo!

Idealno bi bilo seveda, da bi vsak mož toliko zaslužil, da bi mogel vzdrževati ženo in otroke. V katerem stanu pa najdemo to dandanes — trgovcev, posestnikov seveda ne moremo upoštevati, toda vse druge! Če le more, gleda vsaka žena, da zasluži še kaj po strani, le poročena učiteljica naj preneha izvrševati svoj poklic, ki ga je dosegla z bogve kakimi žrtvami! Vzemimo na pr. mlado učiteljico, ki nima drugih sredstev kot svojo plačo, vendar bi se lahko poročila, če bi ostala v službi. Toda paragraf ne dovoli tega in revica naj se kratkotalo odpove svoji življenski sreči!... Kaj pa če se ne odpove ter jo tira elementarno čustvo h korakom, ki jo bo zanje svet kamenjal... Gospodje v deželnem zboru ste računali pač samo z razumom, ne s srcem! Prav slabo ste napravili! Pri polni mizi lahko pozabi človek na ubogega Lazarja ter mu ne privoščiti niti drobtinic...

Posebno pa nas boli to, da je tudi naš zastopnik v dež. zboru glasoval nam sovražno. Če bi bil že glasoval za celibat učiteljev, saj žive neoženjeni moški včasih bolje nego zakonski možje, torej bi jim ne delal nikake krivice!...

Kratko rečeno: Pri sklepanju dež. zakonov ste šli preko nas, naravni zakon bo pa šel preko vas in vaših predpotopnih nazorov. — Z. K.

UČITELJSKE KNJIŽNICE

Učiteljsko knjižnico so rodile nujne potrebe učiteljstva po izpopolnjevanju in nadaljni izobrazbi. Ko zapusti učiteljski kandidat učiteljske z zrelostnim spričevalom v žepu, mu ostane edina spremljevalka, edini vir izpopolnjevanja — knjiga. Kdor noče ostati po dokončanem učiteljsku pritlikavec na mrtvi točki, se mora zateči h knjigi. Pri ugodnejših prometnih razmerah se shaja učiteljstvo tu in tam v svrhu nadaljne izobrazbe. To pa ni mogoče povsod, ker so prometne razmere, zlasti v hribih do skrajnosti neugodne, in ker nedostaja mnogokrat dobre volje.

Po vseh kotih dežele smo raztreseni in večini je za vedno zaprta pot v gledališče ali na koncert. Pred popolno otopenostjo nas obvaruje edino še knjiga. — Ker pa je bilo učiteljstvo v vseh časih slabo, preslabo plačano in si ni moglo samo nabaviti zadostnega števila knjig v svrhu nadaljne izobrazbe, si je omislilo okrajne študijske knjižnice.

Okrajna učiteljska knjižnica ima tedaj namen nuditi svojemu učiteljstvu zakladov, da dopolni to, česar mu je dala šola premalo, drugič, da išče v njej vire novega poglobljanja in vsestranske orjencije. Učiteljska knjižnica je najbližja večja zbirka znanstvenih in leposlovnih del, h kateri bi se moral zatekati vsak učitelj. Ne v čast in ne samo potreba, dolžnost slednjega izmed nas je, da izrablja dobrine, zbrane v učiteljski knjižnici.

Toda žalibog, da ni tako! Vsak izmed nas je soudeležen pri ustvarjanju naših knjižnic, a le majhen procent je onih, ki se jih poslužuje.

Kot primer knjižničnega mrtvila navedemo konecletni zaključek delovanja tolminske učiteljske knjižnice!

Od devetdesetih oseb učiteljstva se ni posluževalo svoje knjižnice štiriinpetdeset oseb, to je enako 60% vsega učiteljstva. Knjižnica ima ogromen deficit (to se pravi učiteljstvo) in nastopila bi lahko z mirno vestjo likvidacija, ako bi ne bilo škoda onih 40%, pri katerih je aktivna. — Kaj pomaga voliti knjižnične odbore in svetovalce? Omare stoje same pokoncu. Najprej je bilo treba knjižnice in to si je učiteljstvo s krvavimi noviči ustvarilo. Sedaj pa je treba hotečih ljudi, katerim bo knjižnica vir in zaklad duševnega izpopolnjevanja.

Izguba učiteljske knjižnice je duševna izguba učiteljstva. Knjižnica ni sama sebi namen in ne zato, da se učiteljstvo z njo ponaša. Treba je, da vsakdo izmed nas zazna in spozna tesno odnošaje med knjižnico in svojim notranjim življenjem, katero edino zamore dajati nagibe, direktive in korektive za zunanje delo.

Dejstvo je tudi, da sega učiteljstvo najraje po zabavnem čtivu. Res je, da so umetniški produkti ogledalo in izraz sočasne dobe. Ampak verjemite mi, da bi bil revež oni, ki bi hotel spoznati Cankarja do dna in bi ne imel znan-

stvenega upogleda v dobo današnjega časa!

Učiteljstvo se mora poglobiti v študij politično-gospodarske strukture človeške družbe vseh časov; iskati mora smernic in izhodov v bodočnost. Ključvati moramo z ostrino svojega duha, izključvati moramo slednje spoznanje. — «Ni vsak za vse». Vsak pa naj se oklene predmeta oziroma skupine predmetov, ki ga vesele. Potencirajmo delo v nas samih in potencirali bomo delo za ljudstvo. — Posebnega priporočila je vredno to za nas mlado učiteljstvo. Ako pojde čas s svojim duhom mimo nas, ako se ideje časa in družbe oddalijo od naših oči, ne bomo jih mogli več zasiedovati in spoznati.

Poprej smo povedali, kaj je učiteljska knjižnica učiteljstvu. To je treba popraviti v: kaj bi morala biti. — Dejstvo je namreč, da so nekateri predali naših knjižnic revni, skorajda prazni, zato ne najdejo vsi učitelji v njih zadostnih virov za svoj študij. Vzrok, da so nekateri znanstveni oddelki beraški, tiči v tem, ker se knjige že več let niso naročevale, oziroma, ker je manjkalo svetovalcev zanje.

Pedagogika je v zadnjih letih naredila ogromen korak. — V pedagogiki se vrši revolucija vzgojno didaktičnih načel. Stara pedagogika se umika, na podstavkih eksperimentalne psihologije pa raste nova stavba moderne pedagogike. Dinamirano razpoloženje družbe zahteva prekrat šolstva.

Tako hiti pedagogika zrevolucionirana mimo nas, mi pa se omejujemo na čitanje romanov.

Dolžnost učiteljstva je, da vsestransko izpolni pedagoški predal svoje knjižnice z modernimi deli.

Najubožnejše so naše knjižnice na socioloških delih. Važnejši od vseh predmetov je danes predmet sociologije. Naj smo že karkoli, treba nam je spoznati bistvo človeške družbe, njena hotenja, poti in cilje. Treba nam je spoznati vzroke in gibal napetega socialnega razpoloženja. Kar je najglavnejše: na podlagi tega študija in zorenja dejanskih razmer, moramo postati aktivni delavci za prenovljenje človeštva. Zaveden delavec ve danes, kaj hoče in kam drži njegova pot, mi tega ne vemo in, prosim, velikokrat nočemo vedeti.

Učiteljske knjižnice je treba temeljito izpolniti v vprašanju sedanosti in bodočnosti človeške družbe — v sociološki vedi.

Še nekaj! V najtesnejši zvezi s knjižnico je knjižničar. Knjižničar bi moral biti pravzaprav nekaj posnetek vsega, kar knjižnica vsebuje. Ko bodo enkrat naše knjižnice izpopolnjene in prenovljene, ostane knjižničarju najtežja naloga, da bo vedel kaj izposoditi temu, kaj onemu.

Knjižničarjeva dolžnost bo, držati natančno evidenco, vsaj za mlado učiteljstvo, do kam je že ta ali oni preštudiral. Biti bo moral svetovalec in vodnik vsem, ki bodo iskali v knjižnici virov duševne izobrazbe.

C. Drekonja.

A. K.:

OBISK, IZPRIČEVALA IN VZGOJA V KMET. NADALJEVALNIH ŠOLAH

O ustroju kmetijskih nadaljevalnih šol je prinesla 11. št. Uč. lista večinoma posnetke iz učnega načrta za te šole. Naj sledi danes o predmetu še nekaj dodatnih besed.

Ob sklepu 1. tečaja dobe gojenci izpričevalo o rednem obiskovanju šole. Klasifikacija je torej splošna in se nanaša le na dejstvo, da je gojenec brez večjega in gotovega števila zaporednih zamud obiskoval pouk. Enako izpričevalo dobe tudi gojenci 2. tečaja, ki se jim pa izda še dodatna svedočba z redovi o napredku.

Glede na obveznost obiska kmet. nad. šol se mnenja križajo. Nekateri menijo, da bodi šolski obisk prost, drugi so zopet za prisilnost. Deloma prav majo ti in oni. Jaz zagovarjam prisiljen obisk, ker za neprisiljenega učenci niso dovolj zreli. Skušnje ljudske šole namreč uče, da učenci, žal, komaj čakajo na odpust in neredko se med temi najdejo taki, ki si odpustnico vtaknejo za klobuk, češ, zdaj smo odpravili! Taki učenci ljudski šoli gotovo niso v čast. Mera njihovih razvad se pridno množi, iz kajenja jih vodi pot v vaške beznice na kvartanje in popivanje. Končno jim gostilna postane os, okolu katere se suče vse njihovo življenje.

Učiteljstvo upravičeno trdi, da se največ mladine izpridi od 14. do 20. leta starosti. Maja meseca 1913., ko je zborovala zveza županov in podžupanov v Sežani, se je na zboru govorilo tudi o vzgoji in pouku šoli odrasle mladine. O predmetu je poročal tedanji sežanski šolski nadzornik Kante, ki je naštel vse dobro znane mu hibe naše mladine od prestopivšega šolskega

praga do vojaškega nabora. Nasvetoval je v od-pomoč proti napakam zašle mladeži ustanovitev nadaljevalnih šol za dečke, za dekleta pa gospo-dinjske tečaje. (Dež. odbor v Gorici se baje za-nima tudi za ustanovitev slednjih).

Za dečke so kmetijske nad. šole že ustanov-ljene in nedvomno je, da je ob normalnih razme-rah materijalen uspeh zasiguran. Vprašanje pa je, ali je tudi formelnemu smotru mogoče pri-soditi ta uspeh. Na to odgovarjam s svoje strani negativno. Izpričevalo o obiskovanju kmet. nad. šole vsebuje namreč tudi kvalifikacijo, da je bila gojenčeva nrvnost in marljivost dobra. Je pa to resnica? Le pogledimo na mnogotere gojence: med njimi so že goreči vinopivci, kvartopirci in temelji gostilniške osi.

Nekdaj so si vzgojo nad te vrste mladino la-stili neposredno starši, dalje šola, cerkev in ob-čina. Vse to radi vloge, ki so jo tedaj ti čini-telji imeli v življenju. Danes postaja to nekam drugače. Naraščaj je zanemarjen, in če pojde še tako naprej, se bo zanemaril popolnoma.

Zimski dolgi večeri, nedelje, prazniki in so-prazniki so s svojo brezposelnostjo največji za-vajalci mladine. Da se temu zlu odpomore vsaj relativno, treba mladino zaposliti. Tudi pot do tega že imamo. Ali ustanova v sedanjih obliki še ne zadošča. Treba jo je razširiti v delovno šolo, v izobraževališče. Strokovnemu pouku bi bilo treba dodati razna primerna predavanja. Na mestu bi bila dalje čitalnica s pevskimi vajami in dramatičnimi predstavami. Mladina bi na ta način krenila na povsem druga pota, dobila bi v nadaljevalnih šolah pravilno smernico za živ-ljenje. In vse to bi vodil zopet učitelj, ki mora imeti pri delu za splošni napredek največji delež.

N koncertu v Gorici.

V času naše bolesti, v času, ko smo plahi skri-vali svoje misli, se je prvič rodila želja po našem pevskem zboru. Zberemo se, da izplakamo svoje bolesti, da izvriskamo svoje radosti. Tujcem pa, ki nas ne poznajo odpremo vrata svojih skritih zakladnic, da spoznajo bogastvo siromaka naj-lepše cvetje naših src.

Saj nismo vsi verjeli svojim sanjam, v sladka sanjarenja smo se potapljali kot si siromak prav-ljiči začarane zaklade. Saj nismo vsi verjeli v svojo moč; za vsako nado se je skrivala bojazen.

A bili so tudi, ki niso poznali bojazni, a bili so, ki so poznali moč!

Seme teh je padlo na rodovitna tla. Vzklilo je in se bohotno razevelo.

Zdaj čutimo v sebi novo pomlad: vse brsti v nas, vse klije. Novi drzni načrti se dvigajo nad starimi.

V sebi čutimo mladost: lahke so nam noge in polno vere je srce.

V sebi čutimo moč: preko brezkončnih ovir neutrudno gre dalje naša pot.

In brž bo tu dan, ko se pokaže prvi sad na-šega dela, sad naše moči. Samozavestno gledamo kako gre čas: brez malodušja in brez strahu. Naj nas ne omamijo uspehi, da obstanemo na razpotju; naj nas ne utrudijo neuspehi, da se nam skrha volja: preko uspehov in neuspehov pojdemo dalje svojo solnčno pot! A. Š.

Zvezin zbor. Generalna vaja se vrši v Gorici dne 28. t. m. ob 3h popoldne v dvorani Trgovskega doma. Koncert se vrši v soboto ob 7¹/₂ zvečer.

Člani zbora so naprošeni, da prinesejo v Gorico s seboj vse note (pisane glasbe in partiture)

Pevcem „Zvezinega pevskega zbora!“ To-variše(ice), ki sodelujejo pri koncertu v soboto 29. t. m. pozivljam, da si pri kr. šol. svetih (šolskem vodstvu) izposlujejo v soboto šole prost dan (naj-oddaljenejši tudi petek). Zamujene ure se naj na-domeste prihodnji četrtek. V tržaški okolici pa se naj turnusi zamenjajo. Predsednik.

FELJTON

VI. M.

RABINDRANATH TAGORE

«Zidovi zapuste globoke sledove v človeški duševnosti», je zapisal Tagore v svoji knjigi «Sadhana» in tako spoznal veliko važnost in odločilnost družabnega milieu-ja v človeškem duševnem življenju in njegovem razvoju; v svoji razpravi «Nacionalizem» pravi takoj v začetku: «Zgodovina človeštva se odlikuje po težkočah, na katere naleti. Te nam postavljajo naloge, ki jih moramo rešiti, ako se nečemo pogrezniti in poginiti.» Različnost socialnih pogojev je dala duševnemu razvoju človeštva različne oblike. V zapadnih deželah, kjer so bili življenjski pogoji trdi in se je razvijalo družabno življenje na njihovi podlagi, izpreminjajoč se neprenehoma in zavzemajoč ostre oblike razrednih bojev, je zadočila duševna kultura tudi tak oster izraz, izraz nestalnosti, izprememb večnega napredovanja in stalne odvisnosti od zunanjih pogojev, dočim socialno življenje na vzhodu, predvsem v Indiji, ni bilo tako vzburkano, ker se je tam odigraval boj za obstanek v precej milejših oblikah, kajti tamkajšnji naravni življenjski pogoji niso bili tako ostri kot na zapadu, kar je dalo vsemu socialnemu življenju znak nekeke brezbarvnosti, monotone stabilnosti in počasnega, skoro nevidnega razvoja in napredka. Tako je zadočila tudi vsa vzhodna kultura precej drugačno lice, kakor zapadna. Človeški duh je imel čas baviti se z najrazličnejšimi problemi in segati v globoke najabstraktnějšíh filozofskih in metafizičnih vprašanj in ker socialna nasprotja še niso prišla v stadij ostrih razrednih borb, je zadočilo vse duševno življenje nekak vsesplošen značaj in ni še prišlo v fazo one najširše diferenciacije, v kateri se nahajamo na zapadu, kot nujnem pojavu v sedanjih stopnjah kapitalističnega produkcijskega procesa. Zato zija danes velikanski prepad med vzhodom in zapadom, med socialnim in duševnim življenjem vzhodnih in zapadnih ljudstev in med obema kulturama.

«V Indiji so bili gozdovi kraj, kjer se je rodila naša kultura», piše dalje Tagore, «in njen rodni kraj in njegova okolica ji je utisnila svoj določen znak. Obdajalo jo je širno in raznovrstno življenje narave, jo hranilo in preživljalo, bila je v najtesnejših vezeh z vsemi njenimi izpreminjajočimi se pojavi.» (Sadhana) In kakor ima kultura vse zapadne Evrope na sebi znak zidov, med katerimi se je razvijala, ima indijska kultura znak gozdov, iz katerih je izšla. Širna, raztezna, globoka, temna, mistična, se izliva v veličastno harmonijo. —

I.

Rabindranath Tagore je bil rojen l. 1861. v Kalkuti. Že zelo zgodaj je pokazal svoje duševne zmožnosti in svojo veliko ljubezen do narave. Sam piše: «Na dneve svoje prve mladosti se spominjam prav slabo, vendar pa toliko, da je napolnilo tu in tam moje srce neko neizrekljivo veselje. Ves svet se mi je zdel poln skrivnosti in vsak dan sem brskal v zemljo z malo bambusovo palico, ker sem mislil, da najdem katero. Vsa lepota in ljubkost tega sveta, vse gibanje ljudi, ropot na cesti, krik orla, kokosove palme na domačem vrtu, figovo drevo ob ribniku, senca na vodi, jutranji vonj cvetja — vsled vsega tega sem čutil pričujočnost nekega nejasno spoznanega bitja,

ki je izpreminjalo obliko, kakor bi mi hotelo delati družbo.»¹⁾

Kot deček je najbolj sovražil šolo in pouk, ter to svoje sovrašтво opisal v svojih pesmih in novelah («Nekoč je živel kralj...»²⁾) Končno ga je oče rešil te muke ter ga odpeljal ven, na slikovito Himalajo, kjer je mali Rabindranath še utrdil svojo globoko ljubezen do narave, preživljajoč v njenem obnožju svoje najlepše dni.

Kot mladenič je potoval po Evropi, kjer je študiral in živel kot velikosvetski človek življenje zabav in veselje. Njegove pesmi iz te dobe so večinoma erotične in imajo na sebi že rahel znak dekadentne lirike. Toda v tem življenju ni našel miru ni duševnega ravnovesja. Njegovo vedno iskanje resnice je prišlo v nasprotje z njegovim življenjem. Od takrat je živel v vednih dvomih in duševnih bojih. Strast in naslada se je v njem borila z ljubeznijo, nagnjenje k razkošnemu uživanju z iskanjem нравnih vzorov, hlepenje in iskanje burnih momentov s hrepenenjem po večnosti in harmoniji: na eni strani **izživeti se**, na drugi strani pa **živeti**.

«Brez miru sem. Žejen daljnih ciljev.

Moja duša kopni dotakniti se roba temne daljine.

O velika večnost, o mogočni glas tvoje trobente!

A jaz pozabljam, vedno pozabljam, da nimam peroti, da bi letel, da sem za vedno priklenjen k temu kosu zemlje.

Poln koprnenja sem in čuječnosti, tujec v tujini.

Tvoj dih prihaja k meni in mi prinaša neizpolnivih nad.

Tvoja govornica zveni v mojem srcu zaupno, kakor da bi bila njegova.

O cilj v daljini, o mogočni glas tvoje trobente!

A jaz pozabljam, vedno pozabljam, da ne poznam poti, da nimam izurjenega konja.

Brez utehe sem, popotnik v svojem srcu.

Kakšen obraz Tvoj postane v solnčni megli obotavljajočih se ur postava v modrini neba!

O najdaljši konec, o mogočni glas tvoje trobente!

A jaz pozabljam, vedno pozabljam, da so vrata povsod zaprta, v hiši, kjer samotno živim.» — (Vrt-nar)

Miru ni našel v tem življenju. Zatekel se je v puščavo, kjer je preživel v premišljevanju do štiridesetega leta. Vrnivši se od tam je pričel delovati vsestransko. V tej dobi je napisal večino svojih knjig, literarnih in filozofskih študij in razprav. Pečal se je prav posebno z vzgojo, ustanavljal je šole, kjer je poučeval otroke po svojih vzgojeslovnih nazorih, v smislu vsesplošne enakosti, bratstva in človekoljubja.

Toda njegova duša je našla popolen mir, ravnovesje in harmonijo šele po dolgem iskanju v naročju božanstva. Po dolgem vačovanju duševnih borb in brezkončnih dvomov je končno priplaval do brega, našel je svojega boga. A ta njegov preobrat v mistiko nima na sebi znaka resignacije, kamor se zateče iskatelj resnice pred samomorom, ampak v sebi nosi prebujenje umetnika k življenju, tavajočega po temi, iskajočega resnice, prerojenje človeka, ki pozna mahoma tvorne sile življenja. «Nekega jutra sem videl z verande vzhajati sonce za listem drevja na vrtu; luskinde so mi padle z oči. Čuden sijaj je po-

¹⁾ Primerjaj članek dr. Lokarja: «Lanska tekmeča za Noblovo nagrado» — «Slovan» 1914. — 8. števec.

²⁾ Rabindranath Tagore: Povestice («Živel kralj»), Ljubljana 1920. Jugoslov. knjigarna. Prev. Fr. Bevk.

krival ves svet pred menoj — blaženost in lepota sta se mi zdeli kot valovi šumeči čez svet. Tu mi je bil vsak in vse, karkoli je bilo, dobrodošlo. Srce mi je hotelo pred menoj teči, da bi prisrčno pozdravilo bližajoče se ljudi, katerih družba mi je bila doslej zoprna. Celó sirove poteze in postave nekaterih delavcev, ki so šli mimo, so dobile zame nekak notranji sijaj.»¹⁾

Pozneje je posvetil Tagore svoje sile probuji naroda, se izražal solidarnege z indijskimi revolucionarji, obsodil delo kapitalistične Evrope kot Babilon, ki pleše na svojih razvalinah. videč in razumevajoč globoko moralno silo novega socialnega stremjenja ter se postavil odločno na njegovo stran, stopivši v zvezo s kulturnimi pionirji proletarskega gibanja v društvu «Clartè». — Leta 1913. je dobil v konkurenci z nemškim pisateljem Roseggerjem, Noblovo nagrado.

Rabindranatha Tagoreja primerjamo povsem lahko z Levom Nikolajevičem Tolstojem. Oba sinova u-

glednih, bogatih družin, oba nagnjena k razmotri- vanju in iskanju resnice, gnana od elementarne no- tranje potrebe, izvirajoče iz njihovih duševnih vrlin in globoke etične zavesti, sta oba preživela iste du- ševne boje in iste krize ter končno sta prišla oba do istih filozofskih in moralnih zaključkov — člo- vekoljubja in bratstva, do ljubezni do narave in do panteističnega pojmovanja božanstva. Tolstoj zaje- ma svojo življenjsko filozofijo predvsem iz Evange- lija ter se naslanja na krščanstvo, Tagore pa iz Ved in Upanisad²⁾ ter se naslanja na staroindijske filo- zofe in na budhizem. Pri obeh se zrcalijo vsi duševni boji, krize in ves duševni razvoj v njihovem umet- niškem udejstvovanju. Oba tvorita pravzaprav neko skupnost, le da Tolstoj nadkriljuje Tagoreja v sili svojih idej, Tagore Tolstoja pa v sili svojega umet- niškega ustvarjanja; prvi je večji mislec, drugi pa večji umetnik.

²⁾ Indijsko sv. pismo.

IZ ORGANIZACIJE.

Zrcalo razmer. Okr. šols. svet v Postojni št. C. S. 5/713.

Vsem šolskim vodstvom ter v vednost vsem žu- panstvom in okr. zdravniku.

V zadnjih časih prihajajo tuk. uradu od strani mno- gih šol okraja naznanila o slučajih bolezni učiteljev. Mnogokrat se ne smatrajo upravičeni, večkrat se je ugotovilo, da gre za lahke prehlade in neizogibne prehodne bolehnosti letnega časa. Tukajšnji urad o- pozarja vse učiteljsko osebja na njegovo plemenito nalogo in na posledice, vsled katerih trpi poučevanje radi odsotnosti učitelja, posebno pa na enorazrednih šolah, kjer se učitelj ne more nadomestiti.

Upa se, da se enaki neopravičeni slučaji ne bodo več ponavljali. V smislu odredb gen. civ. komisar- jata so se zainteresirali okrajni zdravniki v svrhu strogega nadzorovanja resničnosti in važnosti bolezni učiteljev, tako, da ako se ta važnost ne bi dognala, bi se proti krivemu učiteljstvu postopalo discipli- narnim potom.

Voditelji večrazrednih šol se opomnijo, da morajo takoj skrbeti za nadomestitev resnično bolnega učitelja.

Priporoča se vsem največja marljivost v izpolnje- vanju plemenite naloge, ki jo imajo kot vzgojitelji mladine. Predsednik: Cavalli.

III. seja šols. polit. odseka z dne 23./3. 1922. 1) Ponovno se zahteva, da se glede italijanščine že enkrat izvaja soglasen sklep dež. učit. konference, da ne bo to odvisno od boljše ali slabše volje raznih, lokalnih oblasti.

2) V zadevi skupnega protesta proti razveljavlje- nju mandatov učiteljev v obč. svet se sklene stopiti v stike z vsemi učit. združenji. Istočasno se zainte- resirajo posamezna učit. društva, da vložijo resolu- cije z zahtevo, da se da učiteljem (in učiteljicam potom pooblastila) pasivna volilna pravica, ki jim je bila odvzeta.

3) Sklene podvzeti potrebne korake pri gen. civ. komisarijatu v svrhu tak. izvršitve volitev v okr. šol. svete za okraje: Postojna, Sežana, Idrija.

Istočasno protestira proti zavlačevanju konstitui- ranja in delovanja dežel. šol. sveta ter zahteva tak- ojšnje sklicanje istega.

4) Podpre zahteve po ureditvi pravno - gospodar-

skega vprašanja učiteljstva v smislu izjave, podane po šol. odseku Goriš. dežel. zbora.

Učiteljsko društvo za Trst in okolico pozivlja učitelje in učiteljice, ki so bili odpuščeni pričetkom tekočega šolskega leta iz tržaške okolice, da nemudo- ma pošljejo predsedniku imenovanega društva dekret ali dokument, s katerim so bili odslovljeni. — Naprošeni so tudi oni učitelji (ice), ki so vložili proš- njo za definitivnost in ki so optirali, da takoj javijo predsedniku, so li že dobili državljansko pravico ali ne.

Goriško učiteljsko društvo je zborovalo v Gorici dne 6. aprila t. l. Udeležba lepa. Zborovanja se je udeležil tudi naš tovariš-virtuoz Srečko Kumar.

Pred in po zborovanju je bila pevska vaja.

Predsednik tov. Križman je poročal o dosedanjem delovanju deželnega odbora, posebno kar se tiče na- ših gmotnih zadev.

Iz okrajnega šolskega sveta je izstopil g. dr. An- ton Gregorčič kot zastopnik deželnega odbora, na njegovo mesto je imenovan naš predsednik tovariš Ignacij Križman.

Tovariš L. Reja je predaval o delovni šoli, in si- cer je podal sedaj samo uvod, pri prihodnjem zbo- rovanju bo pa nadaljeval o tej jako zanimivi temi.

Po kratki debati je dal predsednik pojasnila na razna vprašanja in je na to zaključil zborovanje.

Prihodnje zborovanje bo prvi četrtek maja t. l. v istem prostoru in ob istem času.

Idrijsko učit. društvo zastopajo pri Zvez. del. zbo- rovanju kot delegatke tovarišice: 16 Marica Rupni- kova, 17. Leopoldina Kosova, 18. Zdenka Krapševa. Namestnice so: Zdenka Bloudekova, Fanči Rendova, Davorinka Deželova.

Upozorujemo več sada članove «Jugosl. učiteljsk. društva» u Pazinu na redovitu glav. skupštino, što će se držati u četvrtak, 1. junija 1922., u Pazinu. — Ova objava vredi kao poziv. Dnevni red priopćit će se naknadno. — Molimo kolege, da prijave svoje ras- prave i predloge, koje bi se umetnule u dnevni red — Mesto i dan skupštine može se na zahtev pro- menuti. — Odbor.

Popravek izkaza naročnikov «Nov. roda» na šo- lah v Idriji: Po ravnateljici M. Kavčič je naročenih 135 izv., po učitelju A. Vončini so naročeni 4 izv., po učiteljici L. Košej je naročenih 6 izv., po učitelju J. Rupniku je naročenih 5 izv., po profesorju A. Hladniku je naročenih 16 izv.

ŠOLSKE VESTI.

Zgodovinski pouk po časovnih potrebah.

(Iz nemškega pedagoškega lista. — Karl Linke)

Zgodovinska snov je bila pod staro Avstrijo: zgodovina vladarjev in njih del; veliki možje, pesniki, glasbeniki, slikarji, izumitelji so dobili svoj prostorček med dvema cesarskima letnicama.

Zadnja 3 leta je moral kreniti zgodovinski pouk na nova pota.

Začeti je bilo treba z zgodovino naroda. Narod pa se bojuje za materialno, socialno in duhovno kulturo, ne za pridobitev zemljišč. Narod ne sili v vojsko, se ne zanima za dedinske pogodbe kraljev, nasprotno, to pogostokrat ovira njegov razvoj.

Tem potrebam po novem zgod. pouku odgovarja ministerski odlok z dne 10. sept. 1919, ki povdarja, naj se vpelje kulturna zgodovina, naj se opazuje gospodarski, družabni in duševni razvoj, kateri študij je bil vedno zanemarjen radi ozira na politični razvoj.

Kakor je dognano, imajo in obdržijo otroci več prostornih predstav nego časovnih, zato kaže da jim damo časovne v zvezi s prostornimi pojmi. Tako pri sprehodih, v muzejih vzbudimo zanimanje za starine; s pomočjo slik kulturnozgodovinske vsebine in slednjic s pripovedovanjem poživimo pouk v šoli.

Pravljice nudijo kulturnozgodovinske snovi. Druga taka opazovanja nam nudijo vsakdanje razmere, n. pr. ko govorimo o zidanju hiš, podamo zgodovinski pregled o zidanju stanovanj v prejšnjih časih.

Pisec tega članka je podal v knjigi «Kindertümliche Sprachlehre (Haase Wien 1921) najvažnejše o viteštvu in pravu v starih časih za 4. in 5. razr. Za prihodnja šolska leta izhaja še sedaj 24 zvezkov «Monographien zur deutschen Kulturgeschichte» v. Dr. Steinhausen z vsebino, trgovec, zdravnik in zdravilstvo, sodnik in pravo otroško življenje, kmet, rokodelc, učitelj vražarstvo, rokoko, reformacija itd. Bogata zbira, iz katere lahko otrokom podamo živo sliko minulih časov. Linke navaja še nekaj takih del.

Nazadnje poda zelo zanimiv zgled, kako uporabi pravljico «der Stock im Eisen» da pojasni razvoj rokodelca v srednjem veku.

M. B.

Aprilska štev. Schaffende Arbeit u. Kunst in der Schule prinaša izpisek iz nekega dnevnika. To bi bilo nekaj vpogled v moderni učni načrt, ki je vpeljan v Nemčiji in v Avstriji (ne vem, če že povsod) pod imenom Gesamtunterricht.

Vse predmete podrejujejo glavnemu učnemu predmetu «domovinski pouk», ki bi bil namestnik naših realij.

V enem tednu n. pr. naši otroci obišejo najvažnejše ceste in kolodvore in se učijo zgodovino kolodvora, železniške proge, o vlaku, osebem in tovarnem, o upravi kolodvora, o železniškem nasipu, o lepoti in primernosti novih lokomotiv, o nočni razsvetljavi kolodvora.

Iz tega idejnega kroga črpa učitelj pri vseh ostalih predmetih.

Drugi teden je glavni predmet «Potovanje». Sem bi spadalo potovanje živali, potovanje rokodelskih vajencev nekdanj; zgodovina cest, brv in most.

Tretji teden je domovinski pouk grupiran okoli «pošte». Podrobna snov je:

Stara in nova pošta. Uredba pošte, poštna vrednote, vrednost denarja danes in nekdanj. Uradniki. Uprava.

V prihodnjem tednu bi prišel na vrsto časnik. Tako poroča Fr. Hesse. Otroci imajo baje pri takem pouku vedno živo zanimanje. Seveda se naučijo mnogo več praktičnega za življenje nego po našem sistemu. Nedostatki se morda še pokažejo.

M. B.

• **Knjige za naše hrv. pučke škole.** Kako je bilo javljeno u posljednjem broju «Učiteljskoga lista», to su «Početnica» i «Čitanka za drugo školsko godište» zaista odobrene i nakladnik «La editoriale libraria» u Trstu dao ih je već u tisak tako, da čemo ih početkom nastajuće šk. god. stalno moći uvesti u sve naše škole. Za ostale čitanke ne možemo još toga ustvrditi jer nije stiglo još odobrenje. No buduću je nade, da će i to stići, a nakladnik mora da znade, koliko će nakladu udariti za svaku čitanku, to najljepše molim, da mi svi upravitelji hrv. pučkih škola bez iznimke te stalno i bezovlačno jave dopisnicom broj djece svoje škole, i to za svako školsko godište zasebe. Tu dopisnicu neka sastave po ovome primjeru:

Pučka škola u Opatiji, općina Volosko-Opatija, politički kotar Volosko-Opatija. Prvo školsko godište 53, drugo 55, treće 49, četvrto 47, peto 45, šesto 42 djece.

Milo bi mi bilo, kad bi se na istoj dopisnici navelo i imena razrednih učitelja i učiteljica odnosno škole. —

Budući su naše škole i bez računica, a nije nade, da će doskora biti izdane, ta preporučam, da se pomognemo slovenskim računicama. «La editoriale libraria» u Trstu, Portici di Chiozza, 1, I. izdala je naime «Računicu za slov. pučke škole» u 5 dijelova, štono ju je preveo i za slovenske škole priredio kolega Ferdo Kleinmayr. Te su računice vrlo zgodne i praktične, te lijepo ilustrovane, a k tome prema današnjim prilikama vrlo jeftine. Prvi dio stoji 1 L 80 c., drugi 1 L 80 c., treći 2 L, četvrti 2 L 20 c. a peti 2 L 30 c.

Ja sam te računice pregledao, pa mogu mirne duše preporučiti, da se u pomanjkanju hrvatskih uvedu u sve naše škole. Ono malo slovenskooga teksta svaki će hrv. učitelj lako djeci protumačiti i prevesti, a u ostalom brojke ostanu u svakom jeziku. —

Augustin Rajčić, učitelj
u Opatiji — Abbazia.

Novi nadzornik za jugosl. škole koparskog kotara, g. Marko Cociancich, već je preuzeo nadzornički ured u Koprju. Dolazi on k nama kao nadzornik iz Postojne i Gorice. Prof. Polj-ju bijaše samo začasno podjeljen nalog da reši stare službene spise iza odlaska šk. nadzor.

Vaselli-ja. Naš novi nadzodnik pozna Istru i istarske odnošaje, a pozna i hrvat. i slov. jezik, za to držimo, da pozna u dušu i jugosl. učiteljstvo kotara, pa će ga znati pravo oceniti i ne činiti mu krivice, u koliko bude to ovisilo o njegovoj moći. —

Našemu uredniku Josipu Pahorju je umrla mati. Lep pogreb je pričal, kako je bila od vseh spoštovana in ljubljena. — Zapuščenemu tovarišu naše iskreno sožalje.

KNJIŽEVNOST IN UMETNOST

Josip Ribičič — Ivan Vouk: Šest mladinskih iger. (Izdala in založila «Prosveta» v Trstu 1922. Natisnila tiskarna «Edinost»; cena broširani knjigi 5, vezanemu izvodu 7 lir.)

Imamo dvoje vrst mladinskih pisateljev. Prvi nješo zgolj iz zunanosti in za zunanost; ti so suhoparni moralizatorji. Preko postojnske mejne črte jih je brez števila. Drugi delajo iz notranje potrebe, da pokažejo otroka, ki živi v vsakem ustvarjajočem duhu in ki je soroden vsem otrokom. Med zadnje lahko brez pomislekov štejemo Ribičiča in Vouka.

«Knjiga «Šest mladinskih iger» je polnovsebinska publikacija, napisana iz življenja za življenje na odru. Snov za igre je vzeta deloma iz ljudstva. (Vraže, Škrati), toda obdelana je samosvoje, umetniško. «Vraže» razkazujejo vagabunda Pavliho, ki izkorišča preprostost ljudi, verujoče v čarovnice. Družina se pomenkuje o coprnica in ob teh pomenkih že sliši trkanje, nakar jih skoro preseneti Pavliha, ki jih poslušala in jih končno s pomočjo svojih «črnih bukev» opehari. Igra je napisana v lahkem dialogu, dejanje teče naravno in mladi duši umevno ter bo čitateljem in predstavljalcem gotovo všeč.

«Škrati» so najboljši Ribičičev prispevek v tej zbirki. Dejanje igre se vrši ponoči; ko odide krojač spat, prihité škrati, da bi si popravljali svoja oblčila. Toda nočni gostje so preglasni, krojač se zbudi in za poplačilo porabljenega sukanca zadrži enega od obiskovalcev. Ta mu jih neprestano kuha in ko se slednjič škrati vrnejo, zamenjajo za nagajivo hudo slavnatega škrate, kar pa spozna krojač šele potem ko se je s kraljem škratev o zamenji že pogodil in so škrati z očetim tovarišem odšli. — «Čudodelna srajca» pove, da je sreča v človeku, ne pa izven njega, in da sploh ni čudodelne srajce, ki bi človeka osrečila; dejanje igre se vrši na nekem dvoru vzhoda.

Še dve sliki ima Ribičič v zbirki: «Mladje» in «Pri Sv. Petru». V prvi nam slika deklace — mladost, ki je razposajena, navidez brezčutna, v resnici pa občutljiva za vsako še tako drobno malenkost. — V drugi nam odpira pogled na svet s prestola Petrovega; v nebesa gre malo ljudi, in med temi le še stari potniki, svetniki in otroci. Otrok-dušica pride, in ta bo prinesel blagor na zemljo svoji žalostni materi in bolnemu bratcu.

Vse Ribičičeve igre so prirčne, otroške in z oziranjem na moraliziranje breztendenčne. Gledane, občutene in napisane so po otroško, zato tudi pojdejo malčkom do src.

Šesta igra v knjigi je Voukova dramatisacija Milčinskega «Laži» pod naslovom «Trije snubci». Dramatičen moment je v tej igri prepoln učinka in vsa dramatična sila je ekonomsko izrabljena. V ilustraciji navajam moment razgovora med dvema bedastima bratoma, ki se hočeta ženiti iz potrebe.

Mate: Hm...

Lipe: Hm...

Mate: Gospodinjé mi treba.

Lipe: Gospodinjé pa.

In tako dalje. Sličnih mest je v igri mnogo. Vsebina pa je ta-le: Trije bratje se hočejo ženiti iz potrebe. Prvi je bedast, drugi je bebec, tretji pa navihanec. Vsi trije snubijo Špelo, ki zna edino vrteti svoj jezik. Posredovalka med špelino materjo, Špelo in tremi brati je Vrtačka, mešetarka. Toda Špela hoče vzeti za moža le tistega, ki jo bo znal ugnati,

da poreče «lažeš!» To doseže samo tretji brat, ki pa noče Špelo za ženo. — Prireditev za oder se je Vouku izvrstno posrečila; od dramatisatorja Vouka bi želeli še več sličnega — saj snovi je dosti, celo toliko, da nam jo Govekarji kvarijo.

Vsi naši odri pa, ki so doslej tožili radi pomankanja izvirne dobrodošle in kratke dramatične literature, naj vzamejo v roke «Šest mladinskih iger». Vsak oder bo našel v njih svoj delež, vsak gledalec svoje zadovoljstvo. **S. K.**

Koncertni in recitacijski večer Zvezinega zbora se bo vršil v Gorici v soboto dne 29. t. m. ob 7½ zvečer v veliki dvorani Trgovskega doma s sledečim sporedom:

Anton Lajovic: «Pomladni spev», mešan zbor. Johannes Brahms: Intermezzo A-dur op. 76 št. 6, Rapsodija H-mol op. 79 št. 1, klavir igra Karmela Kosovel. Ivan Grbec: «Fantovska», L. M. Škerjanc: «Pomladne noči», samos. poje Anica Čok. Stano Kosovel: Biblijski motivi (rokopisi): Stvarjenje, Janez Krstnik. Jezus v puščavi, Recitira Albert Širbk. Marij Kočoj: «Da sem jaz Jezus», samospev poje Avrelija Sancin. Anton Lajovic: «Gozdna samota», troglasen ženski zbor s klavirjem. Josef Haydn: Kvartet G-mol op. 74, št. 3, Allegro — Largo assai — Menuetto — Allegro con brio. Igra Grbčev kvartet: Mirko Logar, Karel Pahor, Ljubo Pavletič, dr. Ivan Kranjc.

Anton Lajovic: «Pomladni spev», mešani zbor. Friderik Chopin: Etuda F-mol, Poloneza A-dur op. 40, št. 1, igra Margerita Bortolotti. Janko Ravnik: «Poljska pesem»; Gobjmir Krek: «Idila»; Anton Lajovic: «Napitnica», mešani zbori. L. M. Škerjanc: «Jesenska pesem», «Vizija»; Anton Lajovic: «Pesem starca», poje Avrelija Sancin. Anton Lajovic: «Žabe», ženski zbor. Anton Lajovic: Medved z medvedom. — Mešane zборе poje Zvezin zbor.

LISTNICA UREDNIŠTVA.

Kol. R. K. — Ne ču reagirati s viših razloga na priposlano «Katol. tisk. društvo» u Pazinu u «P. P.» od 6. tek. aprila. Poznam onu dvojicu. Vidih ih i čuh na jednoj sednici. Nisu mi se dopali. Mi smo za posvemašniju slogu i zajednički rad u Istri. Držim, da imadu nakanu nahuckati učiteljstvo, te ih razdvojiti. Mi toga ne čemo, pa makar to želio i sam Marko Kraljević. — Pa što sakrivi «Uč. list»? S prvom noticom upozorijo, da se ne izdavaju u Istri knjige i novine pod imenom «Istranin». — Zlo? Mi volimo isticati narodno naše ime. — Druga notica imala je svrhu složan i zajednički rad sviju Hrvata u Istri. Protionici smo monopola. Jel' ovo zlo? — Kol. Pahor dašto nije se dobro izrazio, kada je spomenuo, da je «tudi urednik hrv. dela «Uč. lista» napravil na račun «Istranina» opasku. On to ne može nit smiie ustvrditi, a bit će to učinio, da i on podupre one od «T. društva», da se svadiamo i razdvajamo — O stvari više ne ču govoriti, jer ču i nadalje roditi u gornjem smislu, koji isključuje separatizam i eskluživizam. **V. Š.**

Uprava «Nov. Roda» List izide v začetku maja. Izpembe v številu naročnikov na šolah naj dobi uprava do zadnjega t. m., pozneje prejeti dopisi se ne bodo mogli vzeti v poštev, in se bo odposlalo isto število izvodov kakor v aprilu. — Nekatere šole niso poslale še ničesar, nekatere malo na račun naročnine. Kaj je to?